

Trhy s investičními nástroji

Michal Radvan

Trhy

- Trh výrobních faktorů x trh s výrobky x finanční trh
 - Finanční x peněžní x kapitálový x úvěrový x pojistný trh
 - Trh majetkových CP x dluhových CP x podmíněných CP x derivátových CP
 - Primární x sekundární trh
 - Regulovaný x neregulovaný trh (Organizovaný x neorganizovaný (OTC) trh)
 - Burzovní x mimoburzovní trh
-

Organizátor regulovaného trhu

- Výhradně PO
 - na základě povolení ČNB
-

Povolení k činnosti organizátora

- a.s. – zaknihované A nebo listinné A na jméno
 - s.r.o. – dozorčí rada
 - sídlo i skutečné sídlo v ČR
 - vlastní kapitál nad 730.000 EUR
 - průhledný a nezávadný kapitál
 - splacený základní kapitál
 - předloží:
 - návrh pravidel obchodování
 - návrh pravidel přístupu na trh
 - návrh pravidel pro přijímání inv. nástrojů k obchodování
 - věcné a organizační předpoklady
 - personální předpoklady – předchozí souhlas ČNB
-

Informační povinnost ČNB

vůči:

- orgánům dohledu členských států EU
- Komisi ES

o tom, že:

- udělila nebo odejmula povolení
 - došlo ke zrušení, změně předmětu podnikání nebo přeměně organizátora
-

Další podnikatelská činnost organizátora

- na základě registrace u ČNB
 - pouze poskytování služeb souvisejících s finančním trhem a trhem komodit:
 - činnost komoditní burzy
 - poskytování dalších služeb na fin. trhu
 - činnost související s organizováním trhu
 - vzdělávací činnost
-

-
- povolení k činnosti organizátora i registrace k další podnikatelské činnosti lze udělit i na dobu neurčitou
 - zástupce ČNB se může zúčastnit valné hromady organizátora trhu
-

Vztah organizátora k ČNB

- oznamovací povinnost z důvodu zrušení či změny předmětu podnikání
 - povolení ČNB z důvodu:
 - přeměny
 - převodu, zastavení nebo nájmu podniku
 - souhlas ČNB z důvodu:
 - nabývání účasti
-

Povinnosti organizátora

- zavést postupy pro řádné fungování
 - zavést postupy pro řízení rizik
 - zavést zásady a postupy pro řádný provoz
 - zavést pravidla obchodování
 - zavést opatření k řádnému a včasnému vypořádání obchodů
 - zavést opatření zabráňující zneužívání trhu
 - udržovat vlastní kapitál nad 730.000 EUR
 - mít k dispozici finanční zdroje
 - zavést opatření pro soustavné sledování
 - sledovat obchodování
 - umožnit účastníkům přístup k informacím
 - zavést opatření k ochraně práv účastníků k majetku
-

Oznamovací povinnost vůči ČNB

- ❑ významné porušení pravidel obchodování
 - ❑ důvodné podezření na využití vnitřních informací
 - ❑ porušení informační povinnosti emitenta
 - ❑ důvodné podezření z porušení ZPKT
-

Předkládací povinnost

- výroční zpráva do 4 M po skončení účetního období
 - výsledky hospodaření do 1 M po skončení čtvrtletí
 - + na internetu
-

-
- Označení „regulovaný trh“, „burza cenných papírů“ apod. může použít pouze organizátor regulovaného trhu
-

Rozhodčí soud

- ❑ obligatorní zřízení
 - ❑ rozhoduje spory z obchodů a z vypořádání obchodů
 - ❑ též spory z obchodů s inv. nástroji, z podnikání na kapitál. trhu, peněžním trhu, pojišťovacím trhu a trhu penzijního připojištění
-

Regulovaný trh

- trh s inv. nástroji organizovaný organizátorem regulovaného trhu v souladu s povolením ČNB
 - pravidelné obchodování
 - pravidla pro přijímání inv. nástrojů
 - pravidla obchodování
 - pravidla přístupu na trh
-

Podmínky pro přijetí inv. nástroje

- ❑ v zákoně a v pravidlech organizátora
 - ❑ ISIN – identifikační označení podle mezinárodního systému číslování pro identifikaci CP
 - ❑ předpoklady pro spravedlivé, řádné a účinné obchodování
 - ❑ volně obchodovatelný
 - ❑ u inv. CP musí být prospekt
-

Vyřazení, obchodování a vyloučení CP z obchodování

vyřazení

- rozhoduje emitent
- posílá žádost organizátorovi a oznamuje ČNB

pozastavení a vyloučení

- nástroj nesplňuje podmínky pro přijetí nebo pravidla obchodování nebo nejsou splněny info povinnosti a pokud to závažně neohrozí zájmy investorů nebo řádné fungování trhu
-

Pravidla obchodování

- struktura trhu
 - pravidla pro uzavírání obchodů s inv. nástroji
-

Pravidla přístupu n regulovaný trh

- upřesňují povinnosti účastníků trhu vyplývající z řízení a struktury trhu, z pravidel obchodování a z pravidel pro zúčtování a vypořádání obchodů + upraví požadavky na odbornost osob, které využívají ke své činnosti na trhu obchodníci s CP a pravidla pro přístup účastníků trhu
-

Oficiální trh

- ❑ akcie či dluhopisy
 - ❑ podmínky:
 - právní postavení emitenta je v souladu s právem státu, kde je sídlo emitenta
 - kurz A x počet A je min. 1.000.000 EUR
 - hodnota emise D min. 200.000 EUR
 - účetní závěrka za min. 3 roky (výjimka)
 - A / D splňují požadavky práva státu, podle kterého byly vydány
 - splacen emisní kurz
 - 25 % akcií ve vlastnictví veřejnosti
 - žádost k obchodování na všechny A stejného druhu / D stejné emise
 - listinné CP vytištěny v souladu s požadavky na tisk
 - jedna podoba A / D, stejná jmenovitá hodnota, stejný ISIN
-

Transparentnost trhu

- organizátor musí uveřejňovat
 - aktuální poptávkové a nabídkové ceny a množství průběžně v obchodní době na internetu
 - údaje o obchodech neprodleně po uzavření obchodu na internetu
 - aktuální kurz a závěrečný kurz
-

BCPP, a.s.

- Od 1992 Burza cenných papírů Praha, a.s.
-

Orgány burzy

- Již zcela ze ZPKT vypadla speciální úprava k ObZ – bude tedy platný jen ObZ
 - Valná hromada: schvaluje řád burzovního rozhodčího soudu
hlasování dle podílu, max. 20 % hlasů
 - Burzovní komora: = představenstvo
schvaluje burzovní pravidla, rozhoduje o přijetí investičních nástrojů k obchodování, uděluje a odnímá členství na burze, jmenuje generálního ředitele burzy, zřizuje burzovní výbory
schází se min. jednou za 2 měsíce
-

Orgány burzy – pokračování

- ❑ Burzovní výbory: k výkonu činností spojených s organizováním trhu, má svůj statut, jednací řád a předsedu, může být stálý nebo dočasný
 - ❑ Generální ředitel burzy: přijímá opatření, kterými chrání akcionáře a účastníky kapitálového trhu (harmonogram burzovního dne, pozastavení obchodování)
 - ❑ Burzovní rozhodčí soud je příslušný ke sporům z burzovních obchodů (primárně) a k dalším sporům z finančních operací (sekundárně), pokud se strany nedohodnou jinak
-

4 trhy regulovaného trhu

- Hlavní trh: emise formou veřejné nabídky min. 200 mil., 25 % emise rozptýleno, činnost 3 roky, o přijetí rozhoduje burzovní výbor pro kótaci
 - Vedlejší trh: emise formou veřejné nabídky min. 100 mil., 25 % emise rozptýleno, činnost 3 roky, o přijetí rozhoduje burzovní výbor pro kótaci
 - Nový trh: patron – člen BCPP jako ručitel investorské veřejnosti
 - Volný trh: méně informací, nižší poplatky, nesplnění podmínek pro jiné trhy
-

Obchodní segmenty

- SPAD – systém pro podporu trhu akcií a dluhopisů, založen na činnosti market makerů (má smlouvu o vykonávání této činnosti); tento segment je kurzotvorný: v 1. (otevřené) fázi zveřejňují tvůrci trhu kótace, které mohou být změněny, ale ne zrušeny, ve 2. (uzavřené) fázi již tuto povinnost nemají; kurz se stanoví jako aritmetický střed
-

Obchodní segmenty – pokračování

- Aukční režim – založen na cenové prioritě, přednost má objednávka s lepší cenou, objednávka bez uvedení ceny = za kupní cenu; v 1. fázi (uzavřená aukce) probíhá příjem pohledávek bez poskytování informací, ve 2. fázi (otevřená aukce) se přijímají pohledávky s ohledem na informace v reálném čase
-

Obchodní segmenty – pokračování

- Kontinuální obchodování navazuje na aukci, dochází ke vkládání nabídek a poptávek, při párování se použije princip cenové a časové priority
 - Blokované obchody – jedna emise při ceně za jeden kus akcie nebo za stanovení celkového objemu, počtu kusů, typu a datu vypořádání; podmínka min. obchodu 1 Kč pro akcie a podílové listy, 10.000 Kč pro dluhopisy
-

Trh s dluhopisy

- BCPP garantuje trh s dluhopisy – zveřejňuje průměrné referenční ceny dluhopisů na nákup a prodej
-

Speciální trh

- Trh s investičními nástroji, které nejsou cennými papíry – deriváty (opce, futures, swapy)
-

Mnohostranný obchodní systém

- trh s inv. nástroji
 - povolení ČNB
 - provozovaný obchodníkem s CP nebo organizátorem regulovaného trhu
 - pravidla pro přijímání inv. nástrojů
 - pravidla obchodování
 - pravidla přístupu
-

RM-S

- RM-System, a.s.
 - Není založen na členském principu, přímý přístup a obchodování – přijímá od zákazníků peníze a investiční nástroje, tj. podobné postavení jako obchodník s CP
-

Orgány RM-S

- ❑ Valná hromada: schvaluje tržní řád
 - ❑ Představenstvo: statutární orgán, dbá na dodržování práva, vypracovává tržní řád, zabezpečuje běžný chod, jmenuje a odvolává ředitele RM-S
 - ❑ Dozorčí rada: kontrolní orgán
 - ❑ Ředitel: řídí chod a činnost výkonných orgánů, může pozastavit poskytování služeb zákazníkům, rozhoduje o zrušení registrace zákazníka, o stanovení a zveřejnění kurzů, ve věcech CP na trhu RM-S
-

Orgány RM-S – pokračování

- ❑ Centrální pracoviště: výkonný orgán, zpracovává pokyny
 - ❑ Obchodní místo: podatelna, registrační obchodní místo
 - ❑ Specializovaná vstupní pracoviště: registrují zvláštní zákazníky a pracují pro ně
-

Tržní řád RM-S

- Soubor pravidel, podle kterých se na trhu uskutečňují převody instrumentů kapitálového trhu a uveřejňují kurzy; více méně burzovní pravidla, úprava soukromoprávních vztahů mezi zákazníky navzájem a zákazníky a RM-S
-

Obchodování na RM-S

- Přímo, vlastním jménem, bez obchodníka s CP, kterákoliv osoba, která má účet u SCP; pokyny na obchodním listu nebo na disketě/CD nebo on-line
 - Aukční obchody: každodenní obchodování, v úvodní fázi se vypárují pokyny z předchozího dne, v on-line fázi zbylé a nové pokyny; pro každý obchodní den je vyhlášeno přípustné cenové pásmo – průměrná cena předchozího dne +/- 10 %; předobchodní validace = má zákazník tyto CP a peníze
-

Obchodování na RM-S – pokračování

- ❑ Blokový obchod: min. 2 % emise, min. 1.000 ks, jen na žádost, kterou schvaluje ředitel RM-S
 - ❑ Přímý obchod: dohoda mezi 2 obchodními partnery
 - ❑ Půjčování CP: anonymní x neanonymní
 - ❑ Hromadný odkup podílových listů
-

KONEC!!!

Děkuji za pozornost.
